

SONUS FABER AMATI

Mike van 't Hof: Of ik laag belangrijk vond? Nee!, niet in die zin dat ik het het belangrijkste vind in muziekweergave. Zodoende stond een tijd later een paar Guarneri's in de woonkamer. Ik was diep geraakt door de EMOTIE die de Guarneri's lieten horen. Inderdaad geen ramen-trillend diep laag, maar wat aan laag werd gegeven was van grote kwaliteit. Het laag was kleurrijk, met zeer goede definitie, nooit wollig maar ook niet gortdroog. Eigenlijk precies goed, maar niet echt diep. Waar de Guarneri echt in uitblinkt is het midden-hoog, gewoon fantastisch!!! Zeer mooi van kleur, open en snel. Als ik het karakter van de Guarneri met één woord zou moeten omschrijven kom ik tot vrijheid. Rest de vraag: is dat nog te verbeteren of te evenaren?

"Mijn hemel ze zijn oranje!!!" Echt oranje en groot. Hoewel de hoogte(119cm) van de luidspreker nog wel meevalt, is de diepte(58cm) op zijn minst behoorlijk. Breed(26,5cm) zijn ze niet echt en vanuit de luisterpositie staat er visueel niet echt een grote speaker. Dat verandert echter snel als je opstaat en rond loopt. Dan valt weer op hoe groot hij is. Vanwege de luitvorm blijft de grootte nog lang binnen de perken en lijkt het mee te vallen. Sta je er pal naast dan zijn ze echter behoorlijk imposant. Ze staan bij mij 110cm van de achterwand, die afstand mogen ze ook wel hebben. Tel daar hun diepte bij op en ze nemen een behoorlijke ruimte in. Niet een speaker waar je over heen kijkt, dat deed ook werkelijk niemand bij mij thuis. Ze zijn aan alle kanten bekeken en dan bedoel ik niet eventjes kijken, maar echt minuten lang bewonderd. Het is niet mogelijk, maar als het had gekund dan was ook de onderkant door een ieder bekeken. Iedereen wil ze aanraken, de Amati heeft een zeer grote aantrekkingsfactor. "En dat zwarte?" wijzend op de achterwand. "Wat is dat?" "Ook massief hout".

Wederom kijken vol ongeloof en nog maar eens voelen. Nou moet ik zeggen door zijn spiegelgladde lak ziet en voelt de Amati ook wel zeer sexy. Let wel, dit zijn allemaal mensen die de Guarneri's ook al jaren kenden. Toen ik de Amati's voor het eerst zag moest ik wel wennen aan het oranje. Dat sloeg echter snel om in bewondering. Ik vind ze nu een stuk mooier en moderner dan de Guarneri. De kleur en het feit dat ze op spikes staan geeft een totaal andere indruk, ik zou bijna zeggen lichtvoetig! (70kg per stuk).

Door de hoek te veranderen van waaruit je naar de Amati kijkt, verandert ook de kleur. Van diep donker oranje naar heel licht oranje, bijzonder fraai. Ik kan me niet voorstellen dat het uiterlijk van de Amati ooit een probleem zou kunnen zijn bij een aanschaf, eerder het tegenovergestelde.

De kast staat op twee metalen platen, per plaat twee forse spikes. De spikes zijn zeer precies in hoogte instelbaar. Hiermee is de speaker goed te koppelen aan de vloer. Indien goed afgesteld staat hij rotsvast. De tweeter en midrange-drivers zitten gemonteerd op een schuin aflopend front. Onder de midrange-driver loopt het front recht naar beneden, om onder de woofers vrij schuin terug te lopen naar de kast. De hele voorkant is bekleed met leder, wat er zeer fraai uitziet. Dit zorgt er ook voor dat de drivers mooi aansluiten op het front. Wat tevens opvalt is de titanium plug in de midrange-driver, die goed zichtbaar is door de transparante zwarte "spaghetti". Sonus Faber gebruikt een gestoffeerd elastiek om de voorkant mee af te werken. Dit elastiek zit gespannen tussen twee metalen platen die op hun beurt weer vast zitten aan de boven- en onderkant van de Amati.

Nadat ze goed ingespeeld waren kon het echte luisteren beginnen. Het inspelen neemt overigens wel tijd in beslag. De eerste week hebben ze dag en nacht gespeeld. Het midden en hoog was relatief snel ingespeeld maar dat laag... Dat had toch wel aardig wat uurtjes nodig, een paar honderd om een idee te geven. Zijn ze eenmaal ingespeeld, dan laten ze een enorm drie dimensionaal geluid oren.

Charlie Haden met Paul Bley & Paul Motion "the Montreal tapes" track:7, Charlie begint met een bas-solo. Ongehoord diep gaan de tonen, de kamer trilt letterlijk. Het laag is snel en heeft een goede transiënt, waardoor de aanslag zeer goed te volgen is. Aards zou ik het willen omschrijven. Maar omdat het geluid zo detailrijk is, is het ook verfijnd, bijna subtiel. Dat deze eigenschappen elkaar niet hoeven te bijten bewijst de Amati met het grootste gemak.

Gemak is ook een mooie omschrijving, nooit heb ik het idee dat de Amati in de verdrukking komt. Hoe hard ik ook speel, hoe snel Charlie ook aan de snaren plukt, hoe diep zijn bass ook gaat, de Amati geeft geen krimp. De tastbaarheid van de bass is enorm. Het laag is grenzeloos, wat bijdraagt tot de enorme geloofwaardigheid van het geluid. Het laag is strak, diep, snel en zeer dynamisch. Nooit vet, maar gelukkig ook niet echt droog. De snelle noten van Charlie zijn zeer goed te volgen. De aanzet en het wegsterven van de tonen blijft gescheiden, zeer fraai.

Maar zoals ik in het begin al schreef, het laag vind ik niet heel belangrijk. Wat ik wel heel belangrijk vind is dat het laag, het midden en hoog niet in de weg zit. Hoe vaak word de midbass van een speaker niet iets opgetild om de indruk van meer laag te wekken. Dit is bij de Amati zeker niet het geval, ik zou bijna zeggen het tegenovergestelde is waar! De Amati geeft laag, heel veel laag maar alleen als het in

de opname zit. Dit alles zorgt voor een geluidsbeeld waarbij het laag niet uit de speaker lijkt te komen. Alsof een andere weergever het laag verzorgt, zo enorm los van alles staat het laag. Monty Budwig's bass (empathy met Shelly Manne & Bill Evans) staat in het midden, een meter of twee achter de piano en drums. Ik kan er zo naar toe lopen en hem als het ware vastpakken, eromheen lopen zelfs!!! Als dit de indruk wekt dat er geen coherentie is tussen laag en midden moet ik dat zeer sterk tegenspreken. Nooit heb ik het gevoel te luisteren naar meerdere speakers, of dat instrumenten van plaats veranderen in het geluidsbeeld als hun klank verandert. De lage tonen van de drumsolo van Manne op dezelfde lp, staan keurig op de plaats van het drumstel, dwz rechts een meter of twee voor de bass.

Wat een midden gebied pfffjjoe!!! Open, helder, vloeiend, kleur, snel DYNAMIEK!!!. Joni Mitchell's stem op "both sides now": hier valt de integratie met de midbass op. Haar stem heeft die heerlijke lage tonen in zich die enorm levensecht worden weergegeven. Dit geeft haar echt een body in plaats van alleen een hoofd. Voor het eerst heb echt het idee dat ze bij mij in de kamer staat te zingen. Dit wordt mogelijk gemaakt door de enorme resolutie, waardoor alle details van haar lippen zijn te volgen. De Amati heeft een enorme dynamiek, hij kan echt snoeihard spelen zonder van karakter te veranderen. Je krijgt alleen meer van alles als je het volume opendraait. Daarbij komt dat hij nooit volloopt, de Amati kent het woord kompressie niet. Dit alles zorgt ervoor dat stemmen uit de speakers spatten en volledig vrij zijn van de speaker. Natuurlijk ook Hugh Masakela's stimula gedraaid. Er kan maar niet hard genoeg op die bel geslagen worden, heerlijk. De Amati brengt de haat voor de stimula intens over, hier raakt de muziek de essentie van de Amati. Hij kan namelijk als geen ander de emotie van de muziek overbrengen. De haat voor de coaltrain kwam nog nooit zo geloofwaardig over. De trompet van Hugh is warm, koud, schel, zacht en van metaal. Geen twijfel, je hoort echt een trompet. Wederom die dynamiek waardoor hij echt knalt. De Amati neemt me mee naar de Blues Alley in Washington en ik geniet intens van dit live optreden.

De piano van Keith Jarrett op "never let me go, standards, vol2" klinkt fenomenaal, tastbaar, groot, kleurrijk en zoals altijd aan de koele kant. De Amati maakt het zeker niet warmer, maar wat een vrijheid! De tonen hebben de tijd om hun volledige klankrijkdom te laten horen. Je kunt ze lang blijven volgen, nog lang nadat zich de volgende tonen alweer hebben aangediend. Over resolutie gesproken. Ook Keith's gezang is nog lijfelijker aanwezig dan ik het ooit heb ervaren, hierdoor stoort het gek genoeg minder omdat het nu een betere plaats in het geheel krijgt.

Wat mij nog steeds verbaast dat zo'n grote speaker zo overtuigend een triangel kan laten horen. Ik bedoel dan de grootte van een triangel, de klank, het materiaal, de plaats, de drie-dimensionaliteit, dat verwacht je niet. Je verwacht eigenlijk een heel overweldigend geluid van de Amati, maar het mooie is juist dat hij zo enorm klein kan

spelen. De breekbaarheid van Johnny Cash' stem als hij "first time ever I saw your face" is adembenemend. Hier zingt een man met levenservaring, een stem mooier dan hij ooit is geweest. Nooit hoorde ik die emotie beter vertolkt dan door de Amati's.

En het hoog dan? Ja, dat is hoog! Extended zeggen de Engelsen, nooit scherp, tenzij de opname dat is. In dat geval is de Amati zeker niet vriendelijk. Hij laat je zoals altijd ALLES horen, wat niet wil zeggen dat mindere opnames niet om aan te horen zijn. Het is wel zo dat goede opnames zo extreem goed klinken, dat het verschil zo opvalt. Het hoog past precies bij de speaker, ook hier kom ik weer de dynamiek, klank, kleur en snelheid tegen, prachtig gewoon. Kunnen de bekkens van een drumstel nog wel eens irriteren, nu worden ze een genot. Ook hier is het uitsterven van de klanken weer zeer lang te volgen. Ook in het hoog valt de verfijning en detaillering van het geluid weer op. Aan het begin van Tom Waits "one from the heart" eerste nummer valt een muntje. Ik heb het maar opgepakt en terug gegeven! Nooit hoorde ik zo vaak levensechte geluiden in mijn woonkamer.

Guarneri vs. Amati

Is de Amati een broer van de Guarneri? Absoluut, maar het is geen Guarneri met laag. De Amati is een veel betere speaker. Dat moet ook wel, één Amati is duurder dan een paar Guarneri's. De Amati is veel dynamischer, heeft natuurlijk het laag om van te dromen en bezit een veel hogere resolutie. Ook de klankkleur van de Amati is anders dan die van de Guarneri. De Amati klinkt minder warm in het midden gebied. Dit uit zich vooral in stemmen, die missen aan de onderkant wat warmte. Tegenstrijdig hieraan is dat de stemmen lager klinken, met tegelijkertijd die iets frissere klank in hun stem. Waarin de Amati duidelijk zijn verwantschap met de Guarneri toont is de VRIJHEID van klank. Dit onderscheid ze ook van de andere Sonus Faber luidsprekers. Hoewel er veel overeenkomsten zijn met de rest van de familie, hebben alleen de Guarneri en de Amati die "Oh zo heerlijke vrijheid". Antwoordend op de vraag: "is de vrijheid van de Guarneri te evenaren of te verbeteren?", moet ik met een volmondig "ja" beantwoorden. Misschien moet ik met de vraag eindigen: "Is er iets mooiers?"

Michell Gyro SE

SME 309

Grado Signature Wood

Electrocompaniet ECP1

Electrocompaniet EMC1

Ayre K3

Theta Dreadnought

Transparent Plus en Ultra